

Herdarnas äng – där ängeln uppenbarade sig för herdarna och spred budskapet om Glädje till hela folket.

Sidan 12

Ur innehålllet:

En skola i förnyelse

sidan 4

En ölänning berättar om sitt första besök på skolan

sidan 6

Biskop Jan-Olof Johanssons herdabrev – en samling vykort

sidan 7

David Lazar – ny rabbin i Stockholm

sidan 8

Änglarnas och herdarnas kyrka

sidan 12

**Unga konfirmandledare på vandring
mellan Nasareth och Betlehem**

sidan 16

Vad är svenska Jerusalemsföreningen?

Svenska Jerusalemsföreningen grundades 1900 och har sedan dess varit verksam i Jerusalem och Betlehem genom skolor och sjukhus.

I dag driver föreningen Den Gode Herdens skola för 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen. Skolans namn är Den Gode Herdens svenska skola. Mer än 60 procent av driften betalas via gåvor från enskilda svenskar, stiftelser, fonder, kollektor och fadder gåvor.

Jerusalemsföreningen äger, underhåller och upplåter en sjukhusbyggnad, också i Betlehem, till den palestinska hälsovårdsmyndigheten. Biskop Jan-Olof Johansson är ordförande.

Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift utkommer med fyra nummer per år. Du som inte får tidskriften hem till dig men vill ha det, kan meddela detta på sjs@brevet.nu eller sätt in en gåva till Svenska Jerusalemsföreningen på pg 2069-3 eller bg 401-3330 och ange på talongen "ny medlem".

Medlemsavgiften i Svenska Jerusalemsföreningen är 150 kr/år.

Tre ben

Svenska Jerusalemsföreningen vill genom skolverksamheten:

- stärka kvinnans ställning genom att erbjuda kvalificerad undervisning för flickor och rusta dem för att ta ansvar i det lokala samhället
- bidra till fred och försoning och erbjuda såväl kristna som muslimska flickor i Betlehemsområdet undervisning. Om flickor har varit bankkamrater i upp till tolv år, menar Jerusalemsföreningen, att man därmed har byggt broar över religions- och kulturgränser som leder till förståelse för varandra i en region där dessa kontakter inte är alltför vanliga
- stärka den kristna minoriteten i Jesu egen födelsestad.

Beställ boken om Jerusalemsföreningens historia

Boken *Född i Betlehem* gavs ut till föreningens 100 årsjubileum år 2000. I år firar föreningen 111 år. Det finns några exemplar fortfarande kvar, som kan beställas genom att 110 kronor sätts in på pg 2069-3. Ange "Jubileumsboken"

Innehållsförteckning:

<i>Ordföranden har ordet</i>	3
<i>En skola i förnyelse</i>	4
<i>Kollektivdjan</i>	4
<i>Helgsmålsringning från Betlehem i december</i>	5
<i>En ölämning berättar om sitt första besök på skolan</i>	6
<i>Biskop Jan-Olof Johanssons herdabrev – en samling vykort</i>	7
<i>Rabbinen David Lazar: Dialogen präglar mitt liv</i>	8
<i>Radionslag från Signe Ekblad, Svenska skolans förste lärare och rektor</i>	11
<i>Änglarnas och herdarnas kyrka</i>	12
<i>Unga konfirmandledare på vandring mellan Nasareth och Betlehem</i>	16
<i>Gåvoredovisning</i>	19
<i>Svenska Jerusalemsföreningens årsmöte i Storkyrkan, Stockholm</i>	19
<i>Faddertalong</i>	19
<i>Adresser</i>	20

Ordföranden har ordet

Vi stod och väntade på att det skulle bli grönt. Plötsligt ser jag en stor trasa på vindrutan framför mina ögon. En liten Betlehemspojke kanske 7-8 år tittar in i sidrutan med pigga bruna ögon och svart tjockt hår.

– *Ma nishma?* säger han på självsäker hebreiska. (Hur är läget? ordagrant "vad hörs?")

– *Ha kol beseder*, kommer jag ihåg att svaret är. (Allt ok! eg allt är i ordning).

Lika förvånad både över hans och min hebreiska. Och glatt överraskad. Han fick en tia. Han hade förtjänat det. Och han hann ta rutan på andra sidan också. Det var nog lite bonus.

Jag blev så glad. Här var en liten kille som bestämt sig för att inte låta sig kuvas utan se vilka möjligheter han hade.

Han såg att vi var främlingar och främlingens språk hade han lärt. Han har träffat alldeles för många israeliska soldater och lärt sig hur främlingen talar. Men inte låtit sig skrämmas.

Jag kom sedan till Den Gode Herdens skola och mötte alla flickor där. Som alltid lika uppmuntrande som rörande. På sidan 6 i denna tidskrift berättar en förstagångsbesökare om sina intryck.

Kraft och hopp hos de unga

Det finns kraft och hopp hos de unga i Betlehem. Men vad händer? Hur ser framtiden ut? Vad är julens budskap i år i Betlehem med omnejd. Finns det något fredsbudskap?

Det råder ett lugn över landet. Det betyder inte att allt är väl. Människor tvingas att leva åtskilda av murar och stängsel. Arbetslöshet och fattigdom, inte på grund av missväxt och brist på tillgångar utan på grund av politiska beslut eller avsaknad av dem.

Ändå ett lugn. Men mitt i detta lugn finns en rädsla för det som var hoppfullt bara för några månader sedan, den arabiska våren. Vem tar över rodet? Hur går det för de kristna?

Vad kommer Iran att göra?

Jag fick en obehaglig känsla när jag nu var på besök och hörde om detta "lugn". Jag kom ihåg mitt första år i Jerusalem 1973. Allt var lugnt. Sex år efter sexdagarskriget så var den allmänna uppfattningen att nu blir det så här. Ett slags *modus vivendi*. Och plötsligt på Försoningsdagen bryter kriget ut. Oktoberkriget.

Detta handlar såklart om subjektiva iakttagelser och intuitiva upplevelser. Men ingen vet.

Den lille Betlehemspojken fylld av kalufs rådde inga snåla ökenvindar i världen på. Han hade bestämt sig för att ta dagen i egna händer och fånga de möjligheter den bjöd. *Ma nishma? Ha kol beseder!*

Det blir årets julkort från Betlehem från mig till er alla som finns med och stöttar alla flickor på skolan som gör samma sak. Ger dem möjlighet att våga se framåt och ta emot dagens möjligheter. En tro på att julens budskap fortfarande gäller, om frid och fred på jorden!

Ett stort tack från Betlehem och Den Gode Herdens svenska skola förmedlar jag här. Dagen är kommen...

Med önskan om en God och Välsignad Jul
Jan-Olof Johansson, biskop, ordförande

Skola i förnyelse

Den som varit på Den Gode Herdens skola tidigare ser redan från gatan att något nytt har hänt. Nya skyltar är uppsatta med skolans namn på både arabiska och engelska. Väl inne på skolan slås man av hur fräscht och vackert allt är när nästan allt har nymålats.

De nya skolbänkarna, som vi hade ett särskilt insamlingsprojekt för, är på plats och fungerar väl. Nya gardiner gör klassrummen varmare och behagligare.

Utrustningarna i de "övre salarna", dvs de två klassrum som byggdes på taket för några år sedan, är de senaste i sitt slag. Det gäller både datorerna och laboratorieutrustningen för de naturvetenskapliga ämnena.

Men det är inte bara till det yttre förnyelse sker. Från och med detta läsår är det möjligt att läsa spanska i skolan. Spanska har inte minst i de palestinska områdena blivit ett allt viktigare språk. Då flera palestinier emigrerat till Latinamerika har kontakterna på många plan ökat med spanskspråkiga länder.

Närmast i planerna nu ligger att pröva möjligheten att undervisa i handel och affär. Genom att utöka skolans läroplan skapas större möjligheter för eleverna för vidare studier.

Fortbildningsverksamheten för lärarna sker i ett mycket gott och kreativt samarbete med Betlehems universitet.

Mycket har förändrats på skolan. De små barnen är fortfarande det viktigaste och anledningen till att föreningen finns på plats.

Kollektvädjan

att läsas upp i kyrkan då kollekt tas upp till
Den Gode Herdens svenska skola i Betlehem

Det är lätt att bli pessimistisk i synen på vår jords framtid, när man hör om allt elände som händer i världen. Efter besöket i Den Gode Herdens skola kan jag dock känna en viss optimism. Det finns hopp men då gäller det att fler barn i världen får möjlighet till den utbildning som kan öppna dörrar mot framtiden och en bättre värld.

Det kommer att bli en sann glädje för oss att motivera kyrkobesökarna i våra församlingar under julens gudstjänster, att ge en rik och välsignelsebringande kollekt till Den Gode Herdens skola i Betlehem.

Så skriver en kyrkvård från södra Öland om sitt besök nyligen på Den Gode Herdens svenska skola i Betlehem. En skola för 300 palestinska flickor – från förskola upp till studentexamen. Skolan drivs av Svenska Jerusalemsföreningen till största delen med insamlade medel.

Vi ber därför om en julgåva nu till dagens Betlehemsbarn – som hoppets tecken för framtid och fred i Fridsfurstens egen stad!

Växjö i Adventstid 2011

Jan-Olof Johansson
Biskop, ordförande

Lars Aldén
prost, sekreterare

Svenska Jerusalemsföreningen, Östrabo, 352 39 Växjö, pg 2069-3, bg 401-3330

Lördagen den 10 dec sänds helgsmålsringning kl 17.50 från Juda öken med den palestinska konstnären Faten Nastas. Temat är Väggröjaren – en ropandes röst i öknen. Foto: Johannes Söderberg/SVT.

Tre helgsmålsringningar i december från Betlehem

Nästkommande lördag den 17 december, inför fjärde advent, är det Nisreen Issa Hihi, en elev på Den gode Herdens svenska skola, en "samtida Maria i Betlehem" som talar. Ämnet är Herrens moder, och inspelningen är gjord på skolan.

På självaaste julafton kommer helgsmålsringningen i SVT 1 kl 17.50 från Herdarnas äng med biskop Jan-Olof Johansson. Biskopens valspråk "Glädje för hela folket" som är hämtat därifrån präglar hans julbetraktelse. På bilden även TV-producenten Johannes Söderberg.

En ölämning berättar om sitt första besök på skolan

Inspirerande besök på den Gode Herdens skola

Vi kunde väl aldrig tro att vi skulle få höra Imse Vimse Spindel sjungas på arabiska med rätta fingerrörelserna visande spindelns klättrande i nätet.

Artikelförfattaren Uno Magnusson till höger på bilden tillsammans med en medresenär.

Men det fick vi besökare från Södra Ölands och Södermöres pastorat, som den sista oktober tillsammans med biskopen i Växjö stift Jan-Olof Johansson hälsade på i Den Gode Herdens skola i Betlehem. Och inte bara det – barnasinet hos besökarna lockades fram, så sången ljud på både arabiska och svenska.

Skolans rektor Aida Abu Moher berättade först om skolan och hur viktig den är för de boende i Betlehem. Här kan såväl kristna som muslimska palestinska flickor undervisas fram till en studentexamen, vilken ger dem

tillfälle till högre studier på universitet och högskolor. Jan-Olof, som mottogs med extra värme av elever och personal, kompletterade med skolans historik. Arabiskt te och kaffe serverades, varefter det bar av till klassrummen för att möta elever och lärare.

Överallt pågick aktiviteter av olika slag. I ett klassrum sysslade man med arabisk grammatik och den svarta tavlan var full med arabiska skrivtecken, i ett annat arbetades det intensivt med trianglar och cirklar och i ett tredje hade de minsta samlats i en halvcirkel för att lära sig slå takten på olika rytminstrument, vilket visade sig inte vara helt lätt.

En av oss svenskar fick träffa sitt fadderbarn och ord och ömsesidig glädje utbyttes.

Vad som var slående var entusiasmen och glädjen hos eleverna. Alla viftade med händerna och ville visa oss vad de gjorde och många kunde på god engelska förklara vad de höll på med i sina

Ordföranden Jan-Olof Johansson, rektor och lärare i samspår på skolan.

Biskop Jan-Olofs herdabrev

På domssöndagen den 20 november, ett år efter att Jan-Olof Johansson vigdes till biskop i Växjö stift, gav biskopen, tillika Jerusalemsföreningens ordförande, ut sitt herdabrev "Glädje för hela folket".

Herdabrevet.

Boken är en samling vykort som biskopen skrivit till personer som på något sätt, mer eller mindre, format honom till den han är i dag. Vykort som alla nu bjuds in att "smygläsa".

Vykorten beskriver i text och bild den resa som Jan-Olof Johansson gjort genom livet och som fört honom till uppdraget som biskop i Växjö stift. Varje vykort är adresserat till någon person som på olika sätt och i olika grad betytt någonting för Jan-Olof Johansson. Bland annat har han skrivit till sin dotter Moa, den nyligen framlidna förkunnaren och träkonstnären Eva Spångberg, den tidigare Växjöbiskopen Jan-Arvid Hellström och till "Dig som jag döpte i kuvös".

– Jag valde att skriva korta korthälsningar eftersom min tid som biskop med nödvändighet är kort och jag vill vistas i församlingarna så mycket som möjligt under denna tid. Jag har försökt att skriva spontant och direkt och hoppas att boken ska stimulera andra till tankar och inspiration både för eget liv och för församlingars liv i vårt stift och kyrka, säger biskop Jan-Olof Johansson.

Läsarna själva inbjuds också att skicka ett vykort till biskopen. Det sista vykortet i boken är blankt och både adresserat och frankerat. Det kan läsaren skriva, riva ut och skicka till biskopen.

Titeln på herdabrevet, Glädje för hela folket, är biskopens valspråk. Boken har 90 sidor och ges ut av Verbum förlag. ■

Fotnot: Herdabrevet kan rekvireras från Växjö stift, e-post: vaxjostift@svenskakyrkan.se, telefon 0470-77 38 00, eller Stiftskansliet, Box 527, 351 06 Växjö. I Svenska kyrkan brukar biskopar skriva herdabrev, ofta i bokform, som ett slags programförklaring eller för att uppmärksamma viktiga frågor.

Forts. från sid. 6

studier. De hade fått sin chans och nu gällde att ta vara på den. Porten till en ljusare framtid stod på glänt och nu gällde det att öppna den för att ta sig ut och försöka skapa en bättre värld både för sig själva och sina medmänniskor.

Det är lätt att bli pessimistisk i synen på vår jords framtid, när man hör om allt elände som händer i världen. Efter besöket i Den Gode Herdens skola kan jag dock känna en viss optimism. Det finns hopp men då gäller det att fler barn i världen får möjlighet till den utbildning som kan öppna dörrar mot framtiden och en bättre värld.

Det kommer bli en sann glädje för oss att motivera kyrkobesökarna i våra församlingar under julens gudstjänster, att ge en rik och välsignelsebringande kollekt till Den Gode Herdens skola i Betlehem. ■

Uno Magnusson, Sydölands församling

Dialogen präglar mitt liv!

– Staten Israel är en vagga för judisk kultur, teater och litteratur – ett reellt land och inte något akademiskt påfund! Om det vill jag berätta som rabbin i Sverige!

Rabbi David Lazar har nu, tillsammans med sin hustru, under ett och ett halvt år varit bosatt i Stockholm och ansvarar här för församlingen. Till hans uppgifter hör, förutom att leda gudstjänster och undervisa, också socialt arbete och mycket administration.

Dialog står högt upp på dagordningen i allt vad David Lazar gör.

– Ja, så har det varit för mig också i Israel. Jag var en av de första rabbinerna som på 1990-talet började föra dialog med HBT-rörelsen (homo, bi och trans) och har varit flitigt anlitad som föredragshållare hos israeliska motsvarigheten till Riksförbundet för sexuell likabehandling (RFSL).

– Israel är ett öppet samhälle för homosexuella, inte minst Tel Aviv. Och här i Sverige var den mest välbesökta gudstjänsten vår fredagsbön under Pridifestivalen i somras med över 400 besökare, berättar David Lazar nöjt.

Torah skrevs under flera århundraden!

Efter den 11 september-attentatet i New York fick dialogen ökad betydelse för David Lazar.

– Hela min teologi handlar om dialog, inte monolog, sammanfattar rabbin sina grundvärderingar.

– Skillnaden på oss som kallas liberala är att vi, i motsats till de ortodoxa, menar att Torah (lagen) har kommit till genom dialog, och inte som de ortodoxa säger att Gud talat till Mose som skrev ner lagen.

Och så utvecklar Lazar sin teologi:

– För mig som rabbin handlar det om att förstå, tolka och omtyda skrifterna. Visst handlar skrifterna om Gud och om den tidens människors sätt att förstå Gud. Men det är inte Guds ord i bokstavlig bemärkelse.

– När folk säger till mig att Gud har sagt det eller det, så frågar jag alltid: hur vet du det?

Komplicerat förhållande till palestinska kristna

Men ändå är det de ortodoxa judarna som sätter reglerna i samhället.

Fast David Lazar är rabbin, räknas inte de äktenskap han välsignar av de ortodoxa, vare sig det är heteropar eller homosexuella han viger. Rabbinatet i Jerusalem befolkas enligt honom av de ortodoxa:

– Det känns ibland, säger Lazar, som om judar är mer toleranta mot andra trostolkningar än mot sina egna!

Men förhållandet till muslimerna är mer komplicerat, menar rabbinen. Att föra dialog i Israel, där den andra parten lever under ockupation, är svårt. Inställda möten på grund av att de stoppats i vägsärrar, eller att det skett något politiskt som det står att läsa om i dagstidningar, gör att dialog med muslimer och kristna fungerar bättre utomlands.

– Jag för lättare dialog med kristna som inte är palestinier.

Varje år tillbringar David Lazar ett antal dagar i det franska klostret Taizé. Han är personlig vän med många av bröderna.

Här i Sverige är han också en välkänd person, inte minst i Svenska kyrkan; biskop Brunne och domprost Bonnier är personliga vänner, liksom växjöbiskopen. Tillsammans firade biskop Jan-Olof Johansson och rabbinen Lazar gudstjänsten vid riksdagens öppnande i september och har invigt utställningar tillsammans. Och i början av nästa år kommer Lazar att vara predikant i flera stockholmskyrkor.

Många är frustrerade över Israels politik

Jag frågar om han märkt av antisemitismen under sina år i Sverige:

– Personligen har jag inte

David Lazar är rabbin i Stockholm sedan knappt ett och ett halvt år. Uppvuxen liberalt, gjorde han revolt under tonårstiden, men har nu återvänt till en teologi som präglas mer av dialog än bokstavstroende: Det handlar om att tolka andras upplevelser av Gud, säger han. Foto: LM Adrian.

Den mest välbesökta gudstjänsten i synagogan i Stockholm var under Pridefestivalen i somras, med över 400 besökare, mot normalt drygt hundra, berättar rabbinen David Lazar. Foto: LM Adrian.

Julen i ord

Radioinslag från Signe Ekblad, Svenska skolans förste lärare och rektor

I ett radioinslag från 1940 berättar vår skolas legendariska rektor om jular i Jerusalem.

Signe Ekblad, bördig från Ödeshög i Östergötland, sändes 1921 ut som lärare till den då nyöppnade svenska skolan i Jerusalem. Där verkade hon, med smärre avbrott, fram till sin död 1952.

Skolan hade såväl kristna arabiska barn, som muslimska och judiska och låg i det som nu är västra Jerusalem.

Fram till 1948 fungerade skolan. Därefter hamnade skolan på den judiska sidan, i den nybildade staten Israel, medan barnen fanns på andra sidan taggtråden, på det som i dag är Västbanken – då kungariket Jordanien, och skolan fick stänga

Först senare öppnade skolan på nytt, nu i Betlehem där den finns fortfarande.

Hör Signe Ekblad själv berätta om jular i Jerusalem i detta fem-minuters-inslag genom att skriva in följande adress på internet:

<http://sverigesradio.se/sida/play.aspx?ljud=2867892>

märkt något sådant. Antingen har jag inte varit utsatt för det, eller så har jag inte märkt det. Jag går med min kippa på gatorna på Östermalm och på andra ställen. Däremot har jag märkt att många är frustrerade över hur Israel bedriver politik. Och det är för mig inte antisemitism.

Det finns en skillnad på begreppen sionism och semitism. Sionism har med landet att göra, semitism med folken.

Jag frågar om David Lazar, som from jude, ser bildandet av staten Israel som något som har med uppfyllelse av profetior att göra:

– Sionismen (längtan till berget Sion – Israel) i dag är mer sekulär än religiös, och så har det varit ända sedan staten bildades 1948. Det finns dock de, främst ortodoxa judar, som menar att bildandet av staten är början på den messianska tidsåldern.

– För mig är staten Israel platsen där vi judar utvecklar och lever vår kultur. Som rabbin i Stockholm ser jag det som min uppgift att visa på de positiva sidorna av detta, sprida kunskapen om det judiska.

Finns det någon skillnad på judisk kultur och judisk religion, frågar jag:

– Man kan inte ställa de två mot varandra. Kultur och religion – vad är skillnaden? Det finns de judar som säger att de inte tror på Gud. Men Gud finns, vare sig vi tror det eller ej. Gud finns i kulturen, i böckerna, som begrepp. Att då säga att man inte tror på en gud, vart leder det? ■

Lars Micael Adrian

Änglarnas och herdarnas kyrka

En blandning mellan beduintält och ett torn – det är änglarnas och herdarnas kyrka. Foto: JO Aggedal.

Änglarnas och herdarnas kyrka. På Herdarnas äng i Beit Sahour ligger en annorlunda kyrka.

Ofta beskriven som en originell kupolbyggnad som liknar något mellan ett beduintält och ett torn. Över kupolen svävar "Betlehems stjärna". Kyrkan är inte så känd av pilgrimer och turister eftersom dessa oftast endast besöker Födelsekyrkan vid Krubbans torg i Betlehem. Den italienske arkitekten Antonio Barluzzis (1884–1960)¹ kyrka, byggd 1953–54, på den latinska delen av Herdarnas äng är dock väl värd ett besök.

Enligt traditionen ligger änglarnas och herdarnas kyrka på den plats som Lukas omtalar i sitt evangelium; "i samma trakt låg några herdar ute och vaktade sin hjord om natten" i dagens Beit Sahour. En gång i tiden ett område med vidsträckt fält. I dag en liten by med omkring 15 000 invånare där 75 procent är kristna, vilket är den största kristna populationen i en palestinsk by. Dessutom har byn flest universitetsutbildade i hela arabvärlden, många med grundutbildning från Den Gode Herdens Svenska skola.

Två olika platser pekas ut

Som så ofta när det gäller heliga platser pekas två platser ut som platsen där änglarna sjöng för herdarna den första julnatten. Båda platserna kan vara den exakta platsen, men vi vet inte.

Den ena, Herdarnas äng, förvaltas av det grekisk-ortodoxa patriarkatet och den andra av Franciskanerorden, som sedan 1342 har Vatikanens uppdrag att vara beskyddare av heliga platser i Palestina, Israel och Jordanien. Båda platserna har grundligt undersökts av arkeologer som kunnat visa att det har funnits kyrkor och kloster på båda platserna sedan 300-talet.

Området är fullt av grottor som redan på 100-talet lär varit bebodda av kristna som ville leva på en helig plats. På 400-talet byggdes ett litet kloster ovanpå den grotta som pekas ut som herdarnas grotta. Från 500-talet och fram till 700-talet fanns här ett större kloster. Den spanska pilgrimen, nunnan Egeria, som skriver dagbok från sin pilgrimsresa till det Heliga landet omkring år 400 talar om "en stor

Interiört – en kupol över det centrala utrymmet där centralaltaret är placerat.

trädgård" som "skyddas av en välstrukturerad mur", och att där finns "en mycket fin grotta med ett altare av sten".²

Barluzzis kyrka

Kyrkan är byggd över ett utbrett grottsystem. En grotta i närheten har inretts som kyrkorum där pilgrimsgrupper kan fira mässa. Kanske har denna grotta använts under klostrens tid och tillhört den efter korsriddartiden raserade kyrkan. Grottans tak och väggar vittnar om ett lång gudstjänstliv med mycket rökelse och ljus som sotat ner rummet.

Grundstenen till dagens kyrka murades in juldagen 1953. Ett år senare, juldagen 1954, kunde änglarnas och herdarnas kyrka invigas enligt latinsk rit. Byggnaden är polygon med fem raka och fem välvda sidor, med en kupol över det centrala utrymmet där centralaltaret är placerat.

Över dörröppningen svävar en bronsängel. Fönstren av klarglas släpper in starkt ljus som Barluzzi tänkte skulle symbolisera det starka himmelska ljuset som bländade herdarna den första julnatten.

Starkt änglalikt ljus

Som besökare översköls man av det starka änglalika ljuset, vilket skiner genom de

Stjärnan på taket talar om Betlehemsstjärnan Foto: JO Aggedal.

cirkulära fönstren under kupolen. När dagsljuset mulna dagar inte riktigt räcker till för att skapa den himmelska ljusupplevelsen tänds små cirkulära glaslamporna i kupolen. Kyrkans främre del och de övre delarna av altaret är dekorerade med femton paneler som föreställer olika scener ur Jesu liv från bebådelsen till den heliga familjens flykt till Egypten. Mest iögonfallande är dock de tre absiderna som är inredda med livfulla fresker föreställande den heliga natten målade av Umberto Noni. En målning visar hur "Herrens härlighet" lyser omkring herdarna och hur en ängel ger dem budskapet att en frälsare är född i Davids stad, han som är Messias Herren. Herdarna skyddar sina ögon mot det starka ljuset.

Ängeln framställs som en skönhet med gyllene vingar och omges av hela den himmelska härskaran, vilka har babyansikten. Långt borta i fjärran ser man Betlehem och stjärnan lyser över stallet.

Ung herdepojke dansar av glädje

En unik detalj är att stjärnorna på himlen bytt position för att formera ett kors. En annan målning beskriver hur herdarna med sina får skyndar till Betlehem för att se det som där hade hänt. En ung herdepojke dansar av glädje med en olivkvist i vardera handen. Fredsfursten är född, men också en profetisk bild, han ska vandra från Betlehem till Jerusalem, "välsgnad är han som kommer i Herrens namn". Den tredje fresken är idyllisk, nästan sockersöt, en romantisk bild, föreställande den heliga familjen i Betlehems grotta. Naturligtvis är Jesus barnet i centrum, allas blickar vilar på barnet som Maria håller i sin famn. Maria, himladrottningen, gudaföderskan klädd i sitt blå dok (himmelens färg) under vilket hon bär en röd tunika, (kärlekens och blodets färg). Josef, åsnan, oxen, den unge herdepojken är där tillsammans med en äldre herde som spelar på sin flöjt.

Himmelskt solljus

Barluzzi lämnar inget åt slumpen, såväl den arkitektoniska symboliken som den konstnärliga utsmyckningen bär ett budskap som han vill att besökaren ska upptäcka. I änglarnas och herdarnas kyrka strömmar det himmelska solljuset in. Bronsängeln över ingången påminner oss som träder in i detta rum om änglarnas sång; "om fred på jorden – att en frälsare är född" (Lukas 2).

Barluzzi och hans arkitektoniska teologi har vi anledning att återkomma till i kommande nummer, det är inte en slump att han kallas det Heliga landets arkitekt. Bland de tjugofyra kyrkor som han varit inblandad i har han ritat nitton bland annat Alla nationers kyrka i Getsemane och Dominus Flevit på Olivberget samt renoverat fem äldre kyrkor. ■

Jan-Olof Aggedal, Lund

1 Om Barluzzi och hans kyrkor se: Daniel M. Madden. "Moments to Glory. The Story of Antonio Barluzzi. Architect of the Holy Land."

2 Egerias resedagbok är fylld av detaljer och den första i sitt slag samt den enda tidigkristna skrift som är författad av en kvinna.

Unga konfirmandledare på vandring mellan Nasaret och Betlehem

Det är allhelgonadagsmorgon och luften är frisk och klar, jag har vaknat först och bestämmer mig för att lämna tältet och de andra som fortfarande sover och se solen gå upp.

Jag slår mig ner på en sten och får sällskap av en av ungdomarna, ett fantastiskt landskap breder ut sig framför oss och tysta sitter vi där och på håll hör vi dagens första böneutrop från en närliggande minaret samtidigt som vi ser solen bryta horisonten över Jordandalen.

Natten har tillbringats med 14 ungdomar och tre kollegor samt en lokal guide i ett beduintält i AlAuja i närheten av Jericho.

Vi är på resa i det heliga landet, resan är en del i vår ledarutbildning av unga konfirmandledare. Vi har jobbat med bibeltexter knutna till de platser vi besökt och mött människor som berättat för oss om den dagliga situationen ur olika perspektiv. Nu har vi en dags vandring bakom oss och en dags vandring framför oss på, "the nativity trail", den 2000 åriga vägen mellan Nazareth och Betlehem.

Ingen resa slår denna upplevelse

Jag tänker på de pilgrimsvandringar jag gjort de senaste åren både i Sverige och på den franska leden till Santiago de Compostela men inget slår det jag nu får uppleva.

The Nativity trail från Nazareth till Betlehem, är ca 160 km lång och hela sträckan tar 10-12 dagar att vandra. Det går utmärkt att som vi väljer delar av sträckan men man kan också gå hela sträckan, man behöver vara vältränad och beredd att gå 6-9 timmar per dag.

Mångfaldens vandring

Att vandra här ger en möjlighet att möta en mångfald av både natur och människor i deras dagliga liv. Vandringen sker i det bibliska landskapet känt sen Abrahams tid. Vandringen går över fält och förbi små byar genom lite större städer, det är både öppna landskap och mer klippiga vägar vi går genom olivlundar som även erbjuder

Att pilgrimsvandra är också en resa i det inre landskapet.

Fantastiska vyer mellan Nasaret och Betlehem.

välkommen vila och plats för måltidsgemenskap, landskapet är storslaget och vittnar emellanåt om en historia som vi bara läst om tidigare.

En åsna på vägen startar ett samtal om hur det kan ha varit för Maria och Josef att färdas den här vägen för 2000 år sedan, en herde med får och samtal med beduiner visar på ett sätt att leva som är långt från det vi är vana vid att möta hemma i Eskilstuna, Örebro eller Nynäshamn. Vandrigen genomförs med guide som känner vägen och situationen väl och för oss blir det en upplevelse om gudsrikets närvaro här och nu.

Under en vandring på "nativity trail" varierar boendet, ena natten kan man bo på hotell för att nästa dela gemenskapen i en familj eller sova med beudiner i tält. Välkommandet är varmt var vi kommer men förhållandena enkla.

Pilgrimsvandring är "inne"

Vandringen ger oss möjlighet att färdas långsamt i landet, pilgrimsvandring är en växande rörelse i vårt land och anledningarna är lika många som det finns vandrare har jag tänkt ibland, men en anledning är att det ger erfarenhet av och möjlighet till långsamhet i ett annars stressat liv.

Känslan som slår mig när jag går där på en

Bland beduiner eller på egen picknick – överallt ges livsfrågorna stort utrymme.

brant sluttning någonstans mellan Zababdeh och Al'Faraa camp är att det är första gången som själen kommer ikapp mig på resa i det heliga landet, jag får en helt annan känsla av landet och den historia det bär på.

En resa i det inre landskapet

"The Nativity Trial" är inte bara en resa i det yttre det blir som många andra pilgrimsvandringar även en resa i det inre landskapet, en dialog en öppenhet med sig själv och med andra människor. Där runt picknicken i olivlunden blir vi en grupp, i beduintältets mörker delar vi livsfrågor och i soluppgången så möter vi inte bara oss själva utan den Gud som vandrat här tillsammans med människor genom årtusendena.

De två dagarnas vandring gav mersmak och om nu inte nästa resa till Det heliga landet blir en vandring så kommer jag inom en snar framtid planera för att delta i en grupp och gå hela vägen mellan Nazareth och Betlehem. ■

*Marina Balado
Stiftspedagog, Strängnäs stift
(text & bild)*

Tiden står still – var det så här det såg ut när maria och Josef vandrade samma väg för 2000 år sedan?

Gåvoredovisning

Minnes- och hyllningsgåvor

(13 september 2011–17 november 2011)

Till minnet av

Solveig Friberg, Arne Nilsson, Lars Larsson, Iréne, Gaby Stenberg-Koch, Ethel Kastlund, Ingebritt Hjelmare, Viggo Overgaard.

Vid födelsedag för

Rune Roos 90 år, Edith Paulsson, 85 år, Birgitta Sjöstedt, Kurt, Jörgen Röllgårdh 50 år, Birgitta Johnsson 80 år, Ing-Britt Knutsson 70 år, Eddie Diab 70 år, Sven Rubensson 90 år, Helena Taxéus 50 år, Greta Grolander, Roland Jansson, Britt Bergman, Ulla Björnberg, 60 år, Peter Westerberg, 60 år.

Vid avtackning av Ulla Örtberg.

Vid avtackning i samband med kyrkomötet av biskop Erik Aurelius.

Vid vigsel mellan Håkan o Marie Abelson

Svenska Jerusalemsföreningens årshögtid

Söndagen den 29 januari 2012 i Storkyrkan, Stockholm.

Kl. 11.00 Högmässa

med biskop Jan-Olof Johansson, domprost Åke Bonnier m fl

Efter högmässan kyrkkaffe i Storkyrkosalen
med medverkan av fil. dr Stefan Olsson, Uppsala
som varit ekumenisk följeslagare på Västbanken.

Därefter hålls Svenska Jerusalemsföreningens årsmöte.

Varmt välkommen!

Vill Du bli fadder till en av flickorna vid Den Gode Herdens skola i Betlehem?

Det kan Du blir genom att bli regelbunden understödjare av skolan.

Så här går det till: Du ger ett belopp till skolans verksamhet en gång i månaden eller i kvartalet eller så ofta det passar Dig. Beloppets storlek avgör Du själv. (Föreningens åtagande för en elevplats är för närvarande ca 4 500:-/år). Pengarna går inte till enskilt barn utan till skolans verksamhet. Men Du får namn på och uppgifter om den flicka som Du är fadder till och kan om Du vill få en personlig kontakt med henne.

Fyll i talongen nedan och skicka den till Britt Bergman (adress se sista sidan). Hon kommer då att ta kontakt med Dig och ge mer information.

Ja, jag vill bli fadder:

Namn

Adress

Tel

POSTTIDNING B

BEGRÄNSAD

EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning åter-sänds försändelsen med nya adres-sen på framsidan (ej adressidan).

Adressändringar och retur till Svenska Jerusalemsföreningen:
Sven Lenhoff,
Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ

Glöm inte att anmäla adressändring! Posten skickar inte tillbaka några tidskrifter längre!

Adresser i Det Heliga Landet

Vår skola i Betlehem har adressen: The Good Shepherd's Swedish School, P.O.B. 64, Betlehem, via Israel. Tel och fax Betlehem 00 972-2-2742204.

Sjukhusets namn och adress är: Hussein bin Talal's Hospital, P.O.B. 67, Betlehem, via Israel.

E-post till skolan: gsss@p-ol.com

Föreningens representant i Det heliga landet är pastor Kjell Jonasson, e-postadress: Kjell.Jonasson@svenskakyrkan.se, tel +972-575 583 670. Kontakta gärna honom om du är på besök i Israel eller på Västbanken!

Adresser i Sverige

Jerusalemföreningens hemsida: www.jerusalemsforeningen.se

Ordförande, biskop Jan-Olof Johansson, Östrabo, 352 39 VÄXJÖ, tel och fax 0470-309 45, ansvarig utgivare för tidskriften. E-post: sjs@brevet.nu

Sekreterare Lars Aldén tel 0730-62 12 05. Österleden 66 a, 352 42 Växjö e-post: lars.alden@swipnet.se

Redaktör för tidskriften: Lars Micael Adrian, Stora Tvärgatan 35, 223 52 Lund, tel 046-18 88 10, 0727-43 82 41, e-post modgun@telia.com

Ansvarig för fadderbarnsverksamheten: Britt Bergman, Körbärsvägen 6, 114 23 Stockholm, tel och fax 08-673 12 15, mobil 070-573 12 23.

Ansvariga för gåvoredovisning, adressregister och utskick av gåvoblanketter: Barbro och Sven Lenhoff, Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ, tel 0470-393 27, e-post: sven.lenhoff@lyckansberg.net

Lundakretsen:

Kristina Lindström, Nyckelkroken 15, 226 47 Lund, tel 046-13 66 06. e-post: kristina.lindstrom@comhem.se

Norrköpingskretsen:

Jonas Agestam, Solhem Alsäter, 605 97 Norrköping, tel 011-33 52 06. e-post: jonas.agestam@svenskakyrkan.se

Växjöskretsen:

Richard Grügiel, Öjaby Prästgård, 352 50 Växjö, telefon: 0470-70 49 46 (e), 697 55 (tj+fax), 691 45 (b), 070-541 58 58. e-post: Richard.Grugiel@svenskakyrkan.se

Årsavgiften, som ger rättighet att få tidskriften är minst 150 kr.

Plusgiro 20 69 - 3 • Bankgiro 401-3330

ISSN 0346-2307